HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

29 noiembrie 2007 *

În cauza C-9/06 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție, introdus la 5 ianuarie 2006,

Tomás Salazar Brier, reprezentat de R. García-Gallardo Gil-Fournier, M. D. Domínguez Pérez și A. Sayagués Torres, abogados,

recurent,

cealaltă parte în proces fiind:

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnul J. Currall, în calitate de agent, asistat de J. Gutiérrez Gisbert, J. Rivas Andrés și M. Canal, abogados, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

* Limba de procedură: spaniola.

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul G. Arestis, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii J. Malenovský (raportor) și T. von Danwitz, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 martie 2007,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 iunie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, domnul Salazar Brier solicită anularea Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 25 octombrie 2005 pronunțate în cauza Salazar Brier/Comisia (T-83/03, RecFP, p. I-A-311 și II-1407, denumită în continuare „hotărârea atacată"), prin care acesta a respins acțiunea în anulare, pe de o parte, a Deciziei din 24 februarie 2003 a Comisiei Comunităților Europene de respingere implicită a reclamației sale prin care se urmărea acordarea indemnizației de expatriere prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din anexa VII la Statutul funcționarilor Comunităților Europene (denumit în continuare „statutul"), precum

și a indemnizațiilor conexe și, pe de altă parte, a Deciziei din 24 martie 2003 de respingere explicită a acestei reclamații (denumite în continuare „deciziile în litigiu”).

Cadrul juridic

2 Articolul 69 prima teză din statut, în versiunea aplicabilă la data deciziei în litigiu, prevede că indemnizația de expatriere este egală cu 16 % din totalul salariului de bază, al alocației pentru locuință și al alocației pentru creșterea copilului la care are dreptul un funcționar.

3 Articolul 4 alineatul (1) din anexa VII la statut prevede că indemnizația de expatriere se acordă:

„(a) funcționarului:

— care nu are și nu a avut niciodată cetățenia statului pe teritoriul căruia se află locul său de repartizare

și

— care, în mod obișnuit, nu a locuit și nu și-a exercitat activitatea profesională principală pe teritoriul european al statului respectiv, în perioada de cinci ani care se încheie cu șase luni înainte de angajarea sa în muncă. Pentru aplicarea

prezentei dispoziții, situațiile ce rezultă din serviciile efectuate pentru un alt stat sau organizație internațională nu se iau în considerare.

[…]”

Situația de fapt

4 Situația de fapt a fost rezumată de către Tribunal la punctele 3-9 din hotărârea atacată după cum urmează:

„3 Reclamantul, cetățean spaniol, și-a exercitat activitatea profesională la Bruxelles în perioada cuprinsă între 3 octombrie 1994 și 31 august 1998, fiind în serviciul Sociedad Canaria de Fomento Económico, Sofesa SA (Societate a Insulelor Canare de Dezvoltare Economică, denumită în continuare «Sofesa»), societate al cărei obiectiv era gestionarea intereselor comunității autonome a Insulelor Canare (Comunidad Autónoma de Canarias) și a biroului reprezentanței guvernului acestei comunități autonome la Bruxelles. În perioada 3 octombrie 1994-3 octombrie 1995, acesta a lucrat la biroul societății Sofesa din Bruxelles în temeiul unui contract de stagiu și, din 15 noiembrie 1995 până în 31 august 1998, în temeiul unui contract de muncă semnat la 15 noiembrie 1995. Părțile sunt în dezacord cu privire la locul de reședință și de muncă efectiv al reclamantului în perioada de executare a funcțiilor prevăzute de acest contract.

4 La 1 septembrie 1998, reclamantul a semnat un contract de agent temporar, pe durată determinată, cu guvernul comunității autonome a Insulelor Canare, care s-a încheiat la 31 mai 2002. Acest contract prevedea detașarea reclamantului la Bruxelles. Părțile sunt însă în dezacord cu privire la locul de reședință și de muncă efectiv al reclamantului în primele 10 luni de executare a contractului.

5 La 1 iunie 2002, reclamantul a intrat în serviciul Comisiei, în calitate de funcționar. Perioada de cinci ani prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII din statut, privind beneficiul indemnizației de expatriere, denumită «perioada de referință», era, în speță, cuprinsă între 1 decembrie 1996 și 30 noiembrie 2001.

6 La 6 iunie 2002, reclamantul a avut un interviu cu serviciile Direcției generale (DG) Personal și administrație în vederea stabilirii drepturilor sale și a completării fișei personale de intrare în funcție. În cursul acestei reuniuni, acesta a fost informat verbal că nu i se putea acorda beneficiul indemnizației de expatriere. Fișa întocmită la 25 iulie 2002 indica deopotrivă că această indemnizație îi era refuzată.

7 Printr-o scrisoare înregistrată la 24 octombrie 2002, reclamantul a înaintat o reclamație împotriva fișei personale din 25 iulie 2002, în temeiul articolului 90 alineatul (2) din statut.

8 La 24 februarie 2003, această reclamație a făcut obiectul unei respingeri implicite.

9 La 24 martie 2003, Comisia a adoptat o decizie explicită de respingere a reclamației reclamantului."

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

5 Printr-o cerere depusă la grefa Tribunalului la 3 martie 2002, reclamantul a introdus o acțiune în anularea deciziilor în litigiu.

6 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea reclamantului. Instanța nu a reținut, așadar, cele patru motive invocate de acesta, întemeiate, respectiv, pe încălcarea articolului 4 alineatul (1) litera (a) din anexa VII la statut, eroarea de apreciere a situației de fapt, nerespectarea obligației de motivare și încălcarea principiului egalității de tratament.

7 Cu privire la primul motiv, Tribunalul a apreciat, la punctul 29 din hotărârea atacată, că aspectul relevant era acela de a se stabili dacă munca efectuată de reclamant la Bruxelles pentru societatea Sofesa, precum și pentru guvernul comunității autonome a Insulelor Canare trebuia considerată servicii efectuate pentru un alt stat în înțelesul articolului 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII menționată.

8 În respingerea acestui motiv, Tribunalul a amintit mai întâi, la punctul 32 din hotărârea atacată, că, potrivit Curții, rezultă cu claritate din economia generală a Tratatelor CE și CEEA că noțiunea de stat membru, în înțelesul dispozițiilor instituționale, vizează în exclusivitate autoritățile guvernamentale ale statelor membre și nu poate fi extinsă la guvernele regiunilor sau ale comunităților autonome, indiferent de întinderea competențelor care le sunt recunoscute.

9 În continuare, la punctul 33 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat, în esență, că dispozițiile din statut fac apel la o terminologie precisă, fiind exclusă extinderea sa prin analogie la cazuri care nu au fost vizate în mod explicit. În sfârșit, instanța a subliniat, la punctul 34 din hotărârea atacată, că legiuitorul a ales termenul „stat” deși existau deja, la momentul adoptării statutului, state membre cu structură federală sau regională precum Republica Federală Germania, și nu numai state cu o structură internă de natură centralizată. Tribunalul a dedus că, în cazul în care legiuitorul comunitar ar fi dorit să introducă subdiviziuni politice sau colectivități locale în articolul respectiv, ar fi prevăzut acest lucru în mod expres.

10 Tribunalul a concluzionat, așadar, la punctul 35 din hotărârea atacată, că noțiunea „stat”, prevăzută la articolul 4 din anexa VII la statut, nu vizează decât statul ca persoană juridică și subiect unitar de drept internațional, precum și organele de guvernare ale acestuia.

11 Tribunalul a dedus, la punctul 36 din hotărârea atacată, că expresia „servicii efectuate pentru un alt stat”, prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut, trebuie interpretată în sensul că nu se referă la servicii furnizate pentru guvernele subdiviziunilor politice ale statelor.

12 În plus, Tribunalul a apreciat, la punctul 37 din hotărârea atacată, că activitatea reclamantului în serviciul unei societăți cu capital public ce aparține unei categorii de societăți comerciale poate fi considerată cu atât mai puțin „servicii efectuate pentru un stat”. Într-adevăr, astfel de societăți comerciale publice, pe acțiuni sau cu răspundere limitată, nu fac parte, prin însăși natura lor, din organele administrației de stat, chiar dacă au capacitatea de a gestiona și de a reprezenta anumite interese publice sau li se pot încredința misiuni de interes public.

13 Tribunalul a respins de asemenea, la punctele 39-46 din hotărârea atacată, mai multe argumente invocate de către reclamant.

14 La punctul 39, acesta a respins argumentul reclamantului întemeiat pe existența în dreptul comunitar a unei noțiuni autonome de stat care ar îngloba entitățile descentralizate. La punctele 40 și 41, au fost respinse argumentele întemeiate pe competențele proprii ale comunităților autonome în ordinea de drept spaniolă, precum și pe textul unei decizii emise de Tribunal Constitucional la 26 mai 1994. La punctele 42-44, Tribunalul a respins argumentele potrivit cărora reclamantul era

afiliat la același sistem de asigurări de boală și la același regim fiscal ca și persoanele care lucrau la Reprezentanța Permanentă a Regatului Spaniei pe lângă Uniunea Europeană la Bruxelles. În sfârșit, la punctele 45 și 46, a fost respins argumentul dedus de reclamant din participarea reprezentanților comunităților autonome la comitetele consultative ale Comisiei.

15 La respingerea celui de al doilea motiv invocat în susținerea acțiunii, întemeiat pe eroarea de apreciere a faptelor de către Comisie, Tribunalul a reținut la punctul 72 din hotărârea atacată că, în perioada de referință și în mod obișnuit, reclamantul a locuit și și-a exercitat activitatea profesională principală la Bruxelles, oraș în care se afla și centrul său de interese.

16 Tribunalul a respins al treilea motiv invocat în susținerea acțiunii, întemeiat pe nerespectarea obligației de motivare, și a reținut, la punctele 79-81 din hotărârea atacată, că reclamantul a cunoscut pe deplin motivele pentru care Comisia îi refuzase acordarea indemnizației de expatriere.

17 În sfârșit, Tribunalul a statuat, la punctele 93 și 94 din hotărârea atacată, că al patrulea motiv invocat de reclamant în susținerea acțiunii, întemeiat pe încălcarea principiului egalității de tratament, trebuia declarat inadmisibil pentru motivul că nu fusese stabilită nicio încălcare a principiului menționat.

18 În ceea ce privește cererea de acordare a indemnizațiilor conexe indemnizației de expatriere, Tribunalul a considerat la punctul 96 din hotărârea atacată că, întrucât a apreciat că reclamantul nu avea dreptul la indemnizația de expatriere, era necesar să se respingă această cerere.

Concluziile părților în recurs

19 Prin recursul său, recurentul solicită Curții:

— anularea hotărârii atacate și trimiterea cauzei la Tribunal și

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate în fața celor două instanțe.

20 Comisia solicită Curții:

— respingerea în totalitate a recursului și

— obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată efectuate în prezenta cauză.

Cu privire la recurs

Argumentele părților

21 Prin unicul său motiv, recurentul susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a făcut o interpretare eronată a noțiunii „situații ce rezultă din serviciile efectuate pentru un alt stat", avută în vedere la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut. Acest motiv cuprinde trei aspecte distincte.

22 În primul rând, recurentul susține că Tribunalul a realizat o interpretare strictă a excepției prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut. Or, hotărând astfel, Tribunalul s-ar fi îndepărtat de jurisprudența sa anterioară și, mai precis, de Hotărârea din 30 martie 1993, Vardakas/Comisia (T-4/92, Rec., p. II-357, punctul 34), în care s-a statuat că această dispoziție, ca excepție de la o excepție, trebuie interpretată în sens larg.

23 În al doilea rând, recurentul afirmă că rațiunea de a fi a excepției menționate rezidă în faptul că nu se poate considera că persoanele pe care le vizează au stabilit legături durabile cu statul pe teritoriul căruia se află locul de repartizare din cauza caracterului temporar al detașării lor în acel stat.

24 Or, hotărârea atacată, prin faptul că exclude din domeniul de aplicare al acestei excepții serviciile efectuate pentru statul membru respectiv prin intermediul comunităților autonome, ar ignora rațiunea de a fi a dispoziției menționate și ar crea, în plus, o discriminare între funcționarii care au efectuat servicii pentru acel stat prin intermediul administrației centrale, în cadrul unei reprezentanțe permanente, funcționari cărora le este recunoscut dreptul la indemnizația de expatriere (Hotărârea Tribunalului din 13 septembrie 2005, Hosman-Chevalier/Comisia, T-72/04, Rec., p. II-3265, punctul 40), și cei care au efectuat aceste servicii prin intermediul administrației unei comunități autonome. Într-adevăr, în ambele situații, înainte de intrarea sa în serviciul Comunităților, funcționarul nu a stabilit legături durabile cu statul pe teritoriul căruia se afla locul său de repartizare din cauza caracterului temporar al detașării sale în acel stat. Ceea ce prezintă importanță, în definitiv, este caracterul, durabil sau nu, al legăturilor stabilite de către funcționar cu statul pe teritoriul căruia se află locul său de repartizare.

25 În sfârșit, contrar celor reținute de Tribunal la punctul 35 din hotărârea atacată, această interpretare largă nu ar duce la considerarea ca „stat” a tuturor entităților publice cu personalitate juridică proprie. Sfera de aplicare a unei astfel de interpretări

ar rămâne limitată la entitățile care au competențe în domeniul comunitar, ca în cazul comunităților autonome, și ar avea meritul de a fi în armonie cu alte dispoziții din Tratatul CE, precum cele privind ajutoarele de stat sau contractele de achiziții publice.

26 În al treilea rând, recurentul susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept întrucât a exclus din noțiunea „situații ce rezultă din serviciile realizate pentru un alt stat" serviciile pe care acesta le-a efectuat ca angajat al unei societăți învestite cu o misiune de interes public, fără a examina dacă, ținând cont de structura sa, de funcțiile și de gradul de dependență față de autoritățile publice, această societate depinde de stat. Prin aceasta, Tribunalul ar contrazice și dispozițiile dreptului spaniol, potrivit cărora o astfel de societate face parte din administrația publică, dar și jurisprudența comunitară, în special Hotărârea din 20 septembrie 1988, Beentjes (31/87, Rec., p. 4635, punctul 12), și Hotărârea din 17 decembrie 1998, Comisia/Irlanda (C-353/96, Rec., p. I-8565, punctul 26).

27 În cadrul memoriului în apărare, Comisia susține, în primul rând, că Tribunalul nu a realizat o interpretare restrictivă a excepției prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut, ci o interpretare largă a acestei excepții, sub rezerva cerinței unui raport juridic direct între persoana interesată și statul membru respectiv. Cu toate acestea, în speță, recurentul nu a avut un astfel de raport juridic cu Regatul Spaniei.

28 În al doilea rând, Comisia arată că motivarea recurentului se întemeiază pe o premisă eronată care viciază restul argumentării. Într-adevăr, acesta ar confunda două noțiuni, și anume, pe de o parte, *ratio legis* a excepției prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut și, pe de altă parte, *ratio legis* a utilizării termenului „stat" care figurează în cuprinsul aceleiași excepții. Or, numai interpretarea termenului „stat" ar fi fost dezbătută în fața Tribunalului și este pertinentă.

29 Nu ar exista nici discriminare între funcționarii care au efectuat servicii pentru statul membru respectiv în cadrul unei reprezentanțe permanente care depinde de administrația centrală a acelui stat și cei care au efectuat astfel de servicii prin intermediul unei comunități autonome. Într-adevăr, cele două situații nu ar fi comparabile în ceea ce privește atribuțiile exercitate, întrucât, astfel cum rezultă de la punctul 41 din hotărârea atacată, delegațiile comunităților autonome ar avea ca misiune gestionarea intereselor administrațiilor pe care le reprezintă, iar aceste interese nu ar coincide în mod necesar cu acelea ale celorlalte comunități autonome, nici cu acelea ale Regatului Spaniei ca stat.

30 În orice caz, ar trebui să se țină seama numai de decizia legiuitorului comunitar, care nu ar fi avut intenția de a include în excepția menționată subdiviziunile politice ale unui stat, precum guvernele regiunilor, ale comunităților autonome și ale altor entități locale.

31 Mai mult, Comisia susține că, astfel cum a statuat Tribunalul la punctul 35 din hotărârea atacată, dacă s-ar reține interpretarea preconizată de către recurent, s-ar ajunge „să se considere state toate entitățile publice cu personalitate juridică proprie cărora guvernul central le-a transferat competențe interne, inclusiv municipalitățile sau orice entități cărora o administrație le-ar fi delegat unele atribuții”.

32 În ceea ce privește argumentarea potrivit căreia „[c]eea ce prezintă importanță, în definitiv, este caracterul, durabil sau nu, al legăturilor stabilite de către funcționar cu statul pe teritoriul căruia se află locul său de repartizare […]”, ar fi vorba despre un aspect nou, care nu a mai fost invocat, cel puțin sub această formă, în fața Tribunalului și a cărui admisibilitate ar suscita, așadar, îndoieli.

33 În al treilea rând, cu privire la aspectul motivului întemeiat pe caracterul eronat al excluderii serviciilor efectuate ca angajat al unei societăți publice, Comisia consideră că Hotărârile citate anterior Beentjes și Comisia/Irlanda, la care face referire recurentul, vizează un domeniu distinct al dreptului comunitar, și anume cel guvernat de Directiva 71/305/CEE a Consiliului din 26 iulie 1971 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări (JO L 185, p. 5), a cărei *ratio legis* ar fi diferită de cea a articolului 4 din anexa VII la statut.

34 Comisia mai susține că o persoană care a lucrat pentru o societate comercială publică, pe acțiuni sau cu răspundere limitată, nu a intrat într-un raport juridic direct cu statul respectiv, or, existența unui astfel de raport ar fi o condiție imperativă stabilită de jurisprudență pentru aplicarea excepției prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa menționată.

Aprecierea Curții

Cu privire la admisibilitate

35 În opinia Comisiei, argumentul recurentului potrivit căruia „ceea ce prezintă importanță, în definitiv, este caracterul, durabil sau nu, al legăturilor stabilite de către funcționar cu statul pe teritoriul căruia se află locul său de repartizare” ar fi susceptibil să constituie un aspect nou sau, în orice caz, un aspect care nu a fost exprimat în această formă în fața Tribunalului.

36 Trebuie subliniat că din dispozițiile coroborate ale articolului 58 din Statutul Curții de Justiție și ale articolului 113 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al acesteia rezultă că, în cadrul unui recurs, recurentul poate invoca orice argument pertinent, cu singura condiție ca recursul să nu modifice obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului (Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul, C-229/05 P, Rep., p. I-439, punctul 66).

37 Or, se impune constatarea că argumentul menționat a fost prezentat în susținerea motivului întemeiat pe încălcarea de către Tribunal a articolului 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut. Prin urmare, chiar presupunând că acest argument nu ar fi fost exprimat în fața Tribunalului în aceiași termeni ca aceia menționați la punctul 35 din prezenta hotărâre, acest lucru nu modifică obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului și, în consecință, nu constituie un motiv nou în sensul articolului 42 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură al Curții.

38 Rezultă că unicul motiv invocat de recurent în susținerea recursului este admisibil în întregime.

Cu privire la fond

39 Pentru a se răspunde la motivul invocat de recurent este necesar să se statueze cu privire la problema dacă Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în interpretarea noțiunii „servicii efectuate pentru un alt stat” prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut.

40 Trebuie subliniat, cu titlu introductiv, că noțiunea „stat”, contrar susținerilor Comisiei, nu trebuie separată de expresia în care este inclusă pentru a face obiectul unei

interpretări separate. Semnificația unei noțiuni de drept comunitar, precum cea de servicii efectuate pentru un alt stat, trebuie să fie apreciată în ansamblu și interpretată în funcție de economia și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 mai 2000, KVS International, C-301/98, Rec., p. I-3583, punctul 21, Hotărârea din 19 septembrie 2000, Germania/Comisia, C-156/98, Rec., p. I-6857, punctul 50, Hotărârea din 14 iunie 2001, Kvaerner, C-191/99, Rec., p. I-4447, punctul 30, precum și Hotărârea din 16 mai 2002, Schilling și Nehring, C-63/00, Rec., p. I-4483, punctul 24).

41 În acest sens, potrivit unei jurisprudențe constante, acordarea indemnizației de expatriere prevăzute la articolul 69 din statut, ale cărei modalități sunt stabilite la articolul 4 alineatul (1) din anexa VII la acesta, dispoziție care include noțiunea „servicii efectuate pentru un alt stat", are ca obiect compensarea cheltuielilor și a dezavantajelor specifice care rezultă din angajarea în cadrul Comunităților pentru funcționarii care sunt obligați, ca urmare a acestui fapt, să își schimbe reședința din statul de domiciliu în statul de repartizare și să se integreze într-un mediu nou. Noțiunea de expatriere depinde deopotrivă de poziția subiectivă a funcționarului, și anume de gradul său de integrare în noul mediu, ce rezultă, spre exemplu, din reședința obișnuită sau din exercitarea unei activități profesionale principale (a se vedea Hotărârea din 15 septembrie 1994, Magdalena Fernández/Comisia, C-452/93 P, Rec., p. I-4295, punctul 20, și Hotărârea din 21 iunie 2007, Comisia/Hosman-Chevalier, C-424/05 P, Rep., p. I-5027, punctul 35).

42 Acordarea indemnizației de expatriere urmărește astfel remedierea inegalităților de fapt apărute între funcționarii pe deplin integrați în societatea din statul de repartizare și cei care nu sunt integrați (Hotărârea Comisia/Hosman-Chevalier, citată anterior, punctul 36).

43 Se află deopotrivă într-o situație de expatriere funcționarul care, deși a locuit sau a exercitat o activitate profesională pe teritoriul european al statului unde se situează locul său de repartizare în perioada de cinci ani care se încheie cu șase luni înainte de angajarea sa în muncă, a efectuat servicii pentru un alt stat sau o organizație internațională (Hotărârea Comisia/Hosman-Chevalier, citată anterior, punctul 37).

44 Într-adevăr, realizarea acestor servicii „pentru un alt stat sau organizație internațională" are drept consecință păstrarea unei legături specifice între persoana în cauză și acest alt stat sau organizație internațională, ce se opune creării unei legături durabile cu statul de repartizare și, prin urmare, integrării suficiente a respectivei persoane în societatea din statul de repartizare (Hotărârea Comisia/Hosman-Chevalier, citată anterior, punctul 38).

45 În acest sens, nimic nu permite să se deducă din dispozițiile articolului 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut că serviciile efectuate „pentru un alt stat" sunt în mod necesar servicii realizate pentru un stat membru al Uniunii Europene. O astfel de concluzie nu este pusă în discuție de faptul că, în practică, viitorii funcționari ai Uniunii Europene, în marea lor majoritate, efectuează servicii pentru un stat membru, și nu pentru un stat terț.

46 În măsura în care statele terțe sunt deopotrivă vizate, pentru interpretarea noțiunii „stat" în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut, este necesar să se facă trimitere la dreptul internațional public ce guvernează raporturile dintre statele membre și statele terțe.

47 Chiar dacă repartizarea competențelor pe planul intrastatal variază în funcție de arhitectura instituțională proprie fiecărui stat, acesta trebuie considerat, în dreptul internațional public, subiect cu caracter unitar. În lumina acestei concepții, se cere ca statul să fie reprezentat, pe lângă alte state și organizații internaționale, printr-un sistem unic de reprezentare diplomatică ce reflectă, pe plan internațional, unicitatea statului respectiv.

48 Or, Curtea a statuat deja în această privință că, deși, pentru a se putea considera că funcționarul în cauză a efectuat servicii pentru „un alt stat", nu este esențial ca acesta să fi fost angajat de administrația centrală a acelui alt stat, în schimb, integrarea funcțională în cadrul reprezentanței permanente a acestuia din urmă constituie un element determinant (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Hosman-Chevalier, citată anterior, punctul 42).

49 Într-adevăr, Curtea a apreciat, la punctul 43 din Hotărârea Comisia/Hosman-Chevalier menționată, că statutul special al persoanei interesate, în calitatea sa de membru al personalului unei reprezentanțe permanente, s-a aflat la originea legăturii sale specifice cu statul membru respectiv. Acest statut privilegiat, care i-a permis să beneficieze de diferite privilegii și imunități în temeiul Convenției de la Viena cu privire la relațiile diplomatice din 18 aprilie 1961, reprezintă, prin el însuși, un obstacol în calea creării unei legături durabile cu statul de repartizare și, prin urmare, a integrării sale suficiente în societatea din acest stat.

50 Elementele expuse mai sus se coroborează, de altfel, cu un argument concordant care rezultă din unul dintre înscrisurile aflate la dosar. Într-adevăr, răspunzând la întrebarea Tribunalului formulată în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, Regatul Spaniei a precizat, fără a fi contrazis asupra acestui aspect, că integrarea funcționarilor în cadrul reprezentanței permanente a acestui stat membru și acreditarea lor pe lângă autoritățile belgiene are drept consecință faptul că aceștia își păstrează reședința legală în statul membru de origine și că, nefiind înscriși în localitățile din Regatul Belgiei, nu sunt considerați de către autoritățile competente ca fiind rezidenți ai acestui din urmă stat membru.

51 Or, astfel de împrejurări sunt totodată de natură să împiedice integrarea suficientă a funcționarilor în cauză în statul membru pe teritoriul căruia se află locul lor de repartizare și, prin urmare, sunt apte să contribuie la situația de expatriere în care se află acești funcționari.

52 În acest sens, recurentul consideră că Tribunalul, astfel cum s-a menționat la punctul 24 din prezenta hotărâre, a creat o discriminare între funcționarii care au efectuat servicii pentru stat prin intermediul administrației centrale, în cadrul unei reprezentanțe permanente, funcționari cărora le este recunoscut dreptul la indemnizația de expatriere, și cei care au efectuat astfel de servicii prin intermediul administrației unei comunități autonome.

53 Cu toate acestea, problema dacă serviciile au fost efectuate pentru un stat prin intermediul administrației centrale a acestuia sau prin intermediul administrației unei comunități autonome nu constituie, contrar susținerilor recurentului, criteriul de distincție pertinent de care trebuie ținut cont la acordarea indemnizației de expatriere.

54 Într-adevăr, trebuie considerat că atât agenții care efectuează servicii pentru stat prin intermediul administrației sale centrale, cât și cei care efectuează servicii pentru o comunitate autonomă, prin intermediul administrației acesteia, se află într-o situație de expatriere în sensul articolului 4 alineatul (1) din anexa VII la statut, cu condiția însă de a fi integrați în mod formal în reprezentanța permanentă a acelui stat.

55 Or, în cazul de față, este necontestat că, pe parcursul perioadei de referință, recurentul nu a fost în serviciul administrației centrale spaniole și nici nu a fost integrat în mod formal în Reprezentanța Permanentă a Regatului Spaniei pe lângă Uniunea Europeană.

56 În aceste împrejurări, argumentul recurentului întemeiat pe încălcarea principiului egalității de tratament nu poate decât să fie respins.

57 Pe de altă parte, cu titlu de exemplu, trebuie precizat că în Spania, în temeiul Acordului privind departamentul afacerilor comunităților autonome din cadrul Reprezentanței Permanente a Regatului Spaniei pe lângă Uniunea Europeană și participarea comunităților autonome în cadrul grupurilor de lucru ale Consiliului Uniunii Europene, adoptat de guvernul spaniol la 9 decembrie 2004 în cadrul Conferencia para Asuntos con las Comunidades Europeas, chiar dacă acest acord nu exista la momentul la care au avut loc faptele aflate la originea litigiului și, prin urmare,

nu este aplicabil acestuia, cel puțin două posturi de consilier pentru afacerile autonome la reprezentanța permanentă menționată sunt ocupate de funcționari ai comunităților autonome care dispun de competențe pe plan intrastatal, funcționari care sunt însă integrați în această reprezentanță permanentă.

58 Prin urmare, în măsura în care, la interpretarea expresiei „servicii efectuate pentru un alt stat", prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (a) a doua liniuță din anexa VII la statut, nu au relevanță decât serviciile efectuate în cadrul reprezentanței permanente a unui stat, rezultă că, interpretând, la punctul 36 din hotărârea atacată, această expresie în sensul că nu se aplică serviciilor efectuate pentru guvernele subdiviziunilor politice ale statelor, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept.

59 Pentru același motiv, Tribunalul a reținut în mod corect, la punctul 37 din hotărârea atacată, că serviciile realizate pentru societățile cu capital public ce aparțin uneia dintre categoriile de societăți comerciale nu pot fi considerate servicii efectuate pentru un stat.

60 Rezultă din ansamblul considerațiilor expuse mai sus că este necesar ca recursul să fie respins.

Cu privire la cheltuielile de judecată

61 Potrivit articolului 69 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 118 din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

Potrivit articolului 70 din regulament, în litigiile dintre Comunități și agenții acestora, cheltuielile efectuate de instituții rămân în sarcina acestora. Cu toate acestea, în temeiul articolului 122 al doilea paragraf prima liniuță din regulament, articolul 70 nu se aplică recursului declarat de un funcționar sau de orice alt agent al unei instituții împotriva acesteia. Întrucât Comisia a solicitat obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată, iar recurentul a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Îl obligă pe domnul Salazar Brier la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături